

Р Е Ш Е Н И Е
№ 292
Гр.София, 02.07. 2014 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, Второ наказателно отделение, в съдебно заседание на двадесети юни, две хиляди и четиринадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛЕНА АВДЕВА
ЧЛЕНОВЕ: ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА
ГАЛИНА ЗАХАРОВА

При участието на секретаря ПАВЛОВА
В присъствието на прокурора ПЕНКА МАРИНОВА
Изслуша докладваното от съдия СТАМБОЛОВА К.Н.Д.804/14 г.
и за да се произнесе, взе предвид следното:

С присъда № 22/12.06.13 г., постановена от ОС-Перник /ПОС/ по Н.Д.93/12 г., подсъдимият М. В. Л. е признат за виновен и осъден за извършени от него престъпления по чл.142, ал.3,т.5 вр.ал.2,т.2, 3 и 7 вр.ал.1 вр. чл. 20, ал.2 НК; по чл.116,ал.1,т.5, 6 ,8,9 вр.чл.20,ал.2 НК и по чл.339,ал.3 и 4 вр. ал.1 НК. Във връзка с чл.373,ал.2 вр.чл.372, ал.4 вр.чл.371,т.2 НПК и вр.чл.58 А вр.чл. 54 НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от дванадесет години, което на основание чл.58 А,ал.1 НК е определено на осем години лишаване от свобода- за престъплението по чл.142,ал.3 НК; наказание доживотен затвор, което на основание чл.58 А, ал.2 вр.ал.3 е определено на двадесет и пет години лишаване от свобода- за престъплението по чл.116, ал.1 НК и пет години лишаване от свобода, което на основание чл.58 А,ал.1 НК е определено на три години и четири месеца лишаване от свобода- за престъплението по чл.339,ал.3 НК. На основание чл.57, ал.1 вр.чл.60, ал.1 вр.чл.61,т.2 ЗИНЗС за всяко от наложените наказания е определен първоначален строг режим на изтърпяването му в затвор. На основание чл.23, ал.1 НК на Л. е определено едно общо най-тежко наказание, а именно двадесет и пет години лишаване от свобода, търпимо при строг режим в затвор. На основание чл.59, ал.1 НК е приспаднато времето, през което подсъдимият е бил задържан по настоящото производство с мярка за неотклонение Задържане под стража, считано от 20.01.12 г.до влизане на присъдата в сила. Л. е осъден да заплати на Ем. Ш. и В. Ш. обезщетения за неимуществени вреди, претърпени от смъртта на дъщеря им М. В. Н., причинени от подсъдимия с деянието по чл.116, ал.1, т.5, 6,8 и 9 вр.чл.20,ал.2 НК, в размер на по 150 000 лв., като исковете са отхвърлени в останалата част до пълния претендиран размер от по 300 000 лв. Подсъдимият е осъден да заплати направените по делото разноски и държавна такса за уважените части от гражданските искове. Има произнасяне и по приложените по делото веществени доказателства.

С решение №63/ 28.02.14 г., постановено от АС-София /САС/, НО, 4 състав по В.Н.Д.1163/13 г., присъдата е изменена в частта относно правната

квалификация по чл.142, ал.3,т.5 вр.ал.2,т.2, 3 и 7 вр.ал.1 вр.чл.20,ал.2 НК, като е отменена връзката с чл.20,ал.2 НК, както и квалификацията „с цел противозаконно да я лиши от свобода”. На основание чл.24 НК така определеното общо наказание е увеличено на двадесет и осем години лишаване от свобода и е постановено да бъде изтърпяно в затвор при първоначален строг режим. Има произнасяне по веществените доказателства. В останалата част присъдата е потвърдена.

Срещу така постановения съдебен акт е постъпила жалба от подсъдимия чрез неговите защитници с релевираны оплаквания по чл.348,ал.1,т.1 и 3 НПК. Иска се намаляване на наложеното наказание и на размера на присъдените обезщетения за неимуществени вреди.

В съдебно заседание пред ВКС Л. и един от неговите защитници поддържат касационната жалба с изразените в нея аргументи.

Прокурорът от ВКП счита, че решението следва да бъде оставено в сила.

Същото е становището на пълномощника на частните обвинители и граждански ищци Ем. и В. Ш. , самите те явяващи се в съдебно заседание.

Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение, като взе предвид жалбата и изложените в нея доводи, като съобрази становищата на страните, изразени в съдебно заседание и след като сам се запозна с материалите по делото в рамките на компетенциите си по чл.347 и сл.НПК, намира за установено следното:

ПО ПРЕДЕЛИТЕ НА ПРОВЕРКА:

Преди да вземе отношение по съществуващите претенции, настоящата инстанция се счита задължена да очертае пределите на проверка пред нея. Подсъдимият е осъден за извършени три престъпни деяния, но в касационната жалба са спори единствено за неналичие на доказателства за квалифициращите признаци по чл.116, ал.1, т.5 и 6, пр.2 НК. Видно и от мотивацията, относима към другото оплакване- за явна несправедливост на наложеното наказание, се претендира присъствие на цитираното основание само за престъпното посегателство по чл.116, ал.1 НК. При това положение трябва да се приеме, в съответствие с нормата на чл.347, ал.1 НПК, че пред касационната инстанция са поставени на разглеждане въпроси, свързани в частта по приложението на правото за двете посочени квалифициращи обстоятелства по убийството, не и за останалите такива по същото престъпление, както и въобще за другите две престъпни посегателства. Що се касае до наказанието, се оспорва определянето му само за извършеното убийство, не и за другите престъпления. Наказанието по това деяние се явява най-тежкото определено и предопределящо при приложението на чл.23 НК, в каквато връзка се оспорва и прилагането разпоредбата на чл.24 НК.

ПО ПРОЦЕДУРАТА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО ПРЕД ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯ СЪД:

Не следва да се подминава обстоятелството, че производството по настоящото производство в хода на първоинстанционното разглеждане на делото, е протекло при условията на диференцираната процедура по чл.371, т.2 и сл. НПК- подсъдимият е признал изцяло фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт и се е съгласил да не се събират доказателства за тях. Съдът от своя страна е проверил доколко това процесуално признание на фактите се потвърждава от събраните по делото доказателства. След като е направил разбор

и е намерил, че доказателствената съвкупност от досъдебната фаза подкрепя самопризнанието, ПОС е приел производството да бъде гледано по този ред. Оттук насетне оттегляне на желанието и съгласието на дееца делото да приключи при обсъжданата процесуална регламентация е недопустимо.

Погледнато в принципен план е възможно да се установява, че подсъдимият не е съзнавал последиците, които влече след себе си коментиранията диференцирана процедура и/или е декларирал желание делото да се разглежда при нейните правила недоброволно, под някакъв натиск, обещание за нещо и т.н. За да се отсъди наличието на такива обстоятелства обаче, е необходимо не просто изявление на лицето и/или неговата защита, а на обективни установяващи обсъжданите фактори данни. В конкретния случай, в съдебно заседание на 10.06.13 г., Л. е заявил, че поддържа молбата, подадена от неговите защитници делото да се разглежда по реда на глава 27 НПК; отразено е изричното му заявление, че е взел решението доброволно и знае какви са последиците от него /л.279 от съд.д.на гърба/. Освен това е признал фактите и обстоятелствата, изложени в обвинителния акт така, както са написани и както ги е чул след прочит от страна на прокурора /л.280 от съд.д. горе/.

Никога не е имало спор, че признавайки фактите и обстоятелствата по обвинителния инструмент, подсъдимият прави изявление за съставомерните такива. Подобна е била позицията и на въззивния съд, формулирал своето решение по фактологията на престъпната дейност единствено в светлината на съставомерните факти /приема, че в обстоятелствената част на обвинителния акт се съдържа по-широк обем от факти/. А последните са очертали извеждането на три обвинения, който фактор е бил съзнаван от Л. и в протокола от съдебно заседание пред ПОС се съдържа нарочно негово изявление в този аспект. Липсват каквито и да са данни за наличие на неправомерни извънпроцесуални способности на убеждаване на Л., стоящи в основата на неговото процесуално поведение и водещи до извод за недоброволност на направеното самопризнание.

Предвид казаното, тази инстанция няма да коментира никакви възражения на защитата относно обсъждане на отделни доказателствени материали. Няма да коментира и довода, посочен в частта по наличието на основанието на т.3 на чл.348,ал.1 НПК, че показанията на починалия Ст. били закрепени сред доказателствения материал заради самопризнанието на дееца. Л. не е признат за виновен и осъден само на основание един доказателствен източник-показанията на С. , който го уличава в извършване на инкриминираните деяния и поради самоубийството му /по този въпрос ВКС няма да отговаря на отправени от защитата забележки, тъй като той не е предмет на разглеждане/ не е бил привлечен като обвиняем. Казаното от посоченото лице, което трябва да бъде изключително внимателно обмислено, доколкото може да бъде отнесено към фигурата на „оговора”, е намерено за проверено по съответен доказателствен ред от съдилищата по фактите; и това отговаря на процесуалната действителност. Относно участието на Л. са открити кореспондиращи доказателствени материали, подробно описани и съпоставяни в съдебните мотиви. А със своето процесуално поведение касаторът е превърнал всички тези насочващи към него доказателства в подкрепящи самопризнанието му и извеждащи несъмненост за авторството на трите вменени деяния.

ПО ОПЛАКВАНЕТО ЗА НАРУШЕНИЕ НА МАТЕРИАЛНИЯ ЗАКОН:

В светлината на казаното трябва да протече и обсъждането на релевираните несъгласия с приложението на материалното право. Първото оплакване по това

касационно основание е свързано с квалифициращия признак по чл.116,ал.1,т.6, пр.2 НК- по особено мъчителен за жертвата начин. Твърди се,че практиката при решаване на този род престъпления включва причиняване на изключителни страдания на жертвата като: лишаване от живот чрез рязане на части от тялото, с отрова, действаща силно и бавно, с множество удари, чрез постепенно задушаване и т.н. Тъй като в случая в обвинителния акт е приет конкретен начин на убийство-чрез гарота, което е специфично средство, равносилно на обесващ уред, при него мозъкът бива лишен бързо от кислород, а агонизирането на тялото е неосъзната дейност. Затова се оспорва тезата на втората инстанция, че „при асфикция умъртвяването преминава през няколко стадия, през които тялото страда..”, която теза обосновава коментираното квалифициращо обстоятелство.

На стр.14 от обвинителния акт прокурорът е изложил следните факти, признати от касатора- „.....обв.Л. отворил задната врата на автомобила и издърпал М. навън. След това застанал зад нея, прехвърлил през врата й предварително подготвено от него стоманено въже с тръбички от двата му края за по-добър захват и го стегнал. След това повалил М. на земята. В този момент С. се присъединил към обв.Л., навел се над М. и започнал да я притиска с тялото си към земята, докато обв.Л. държал въжето стегнато. Това продължило до момента, в който тялото на М. спряло да се гърчи и се отпуснало.”

Тази фактология е приета и от решаващите съдилища. Следователно, видно от казаното, тя е такава,че при нея убитата не само не е била умъртвена светкавично, не само се е налагало двама мъже да участват в обездвижването й, като същевременно едушена, но и насилственото причиняване на нейната смърт е продължило известно време. В рамките на същото тялото се е гърчело и не може да се възприеме, че това е била неосъзната агонизираща дейност. Напротив, губейки приток на кислород, жертвата при механична асфикция като посочената /удушаване, с кръвонасядания под нея в дълбочина, кръвонасядане на лявото рогче на подезичната кост, кръвен застои във вътрешните органи и оток на мозъка и белите дробове/ се мъчи неимоверно, съзнава случващото се и очаква с ужас приближаването на края на живота си. Това не причинява само сериозни физически болки, но и тежки продължителни морални страдания, значително надвишаващи болките и страданията, изживявани от жертвата на обикновено убийство. Затова, при уточнението, че посочените от съдебната практика случаи на убийство по особено мъчителен начин, не са лимитирани, а примерно изброени, процесният такъв правилно е охарактеризиран при наличие на квалифициращия признак на чл.116,ал.1,т.6,пр.2 НК.

Второто недоволство по жалбата в частта по приложение на материалния закон касае субсумиране на убийството под нормата на чл.116,ал.1,т.5 НК. Твърди се, че за да бъде жертвата в безпомощно състояние, следва да се установи, че тя не може да окаже съпротива поради болест, недъг, сън, приемане на опиати или връзване. По тялото на жертвата няма следи да е привеждана в такова състояние.

Отново видно от съдържанието на обстоятелствената част на обвинителния акт, в съобразие с приетото от съдилищата, се заявява, че М. се намирала на задната седалка с вързани ръце и крака, в каквото състояние била издърпана навън от Л. Не е можела да оказва съпротива. В такава насока са показанията на свидетеля С., а подсъдимият е приел фактологията по престъпната дейност, описана в обвинителния инструмент по този начин. Като се има предвид студеното време /ноември 2011 г./, когато са извършени отвлечането и убийството и данните, признати от Л., че момичето е било облечено както е излязло от

тренировка, овързването му категорично е възможно да не е оставило обективни следи, за липсата на каквито спори защитата. Неясно защо, при соченото от нея, „вързването” като факт е признато от касатора. То от своя страна обуславя наличието на безпомощно състояние по смисъла на материалния закон.

ПО ОПЛАКВАНЕТО ЗА ЯВНА НЕСПРАВЕДЛИВОСТ НА НАЛОЖЕНОТО НАКАЗАНИЕ:

Основното оплакване в тази насока е свързано с некачественост на мотивите, стоящи в основата на позицията на решаващите съдилища за определяне на наказанието доживотен затвор, наложено за осъщественото от Л. убийство. И това било така, тъй като ПОС и САС очевидно са имали предвид само отегчаващи обстоятелства, каквито не са налице.

Казаното не отговаря на прочита на аргументацията на въззивната инстанция /чийто съдебен акт подлежи на ревизия/ по отношение на дължимото за налагане наказание за извършеното престъпление по чл.116,ал.1 НК. Тя донейде е възпроизвела и мотивацията на първостепенния съд за това. На плоскостта на смекчаващите фактори е отчетено чистото съдебно минало на дееца. Вярно е, че подсъдимият е млад човек, че е семеен с малолетно дете, че е правил опити да работи и да се грижи за семейството, но тези фактори не са се явили доминиращи за съдилищата по същество при отчитане на индивидуализацията на наказателната отговорност. И основателно. Защото ПОС и САС са имали предвид неблагоприятните несъставомерни елементи, очертаващи поведението на дееца преди, по време и след извършване на убийството, ярко експликиращи отрицателна оценка за неговата личност.

На плоскостта на отегчаващите обстоятелства са осмислени лоша характеристика, наличие на данни за висящо наказателно производство /тези приети фактори не се оспорват в касационната жалба, но въпреки това се набляга на липса на криминална активност и наличие на добра репутация в обществото/, упоритостта и безскрупулността при извършване на деянията, сред които е и убийството. Към тях въззивният съд е прибавил лишаването от живот на едно ненавършило 18 годишна възраст момиче- в началото на пълноценния му житейски път и абсолютно невинно, без никакво отношение към престъпните намерения на С. и Л. Тук трябва да се добави, че това дете не е имало съпричастие и към изпадането на двамата мъже в тежко финансово състояние.

По-висока степен на опасност на извършеното деяние и на самия деец е придадена и поради наличието на няколко квалифициращи признака по ал.1 на чл.116 НК. Този съд не може да не обърне внимание и на спецификата на самите тях- предумисъл, особено мъчителен начин на извършване, безпомощно състояние на жертвата и с цел да се прикрие друго престъпление. Всички те, оценявани поотделно в характеристикен план, в съвкупност заедно, а и наред с останалите приети утежняващи обстоятелства, несъмнено говорят за процесното обсъждано деяние като за изключително тежко по смисъла на чл.38 А, ал.2 НК. То е извършено от особено опасна, безчовечна личност, лишена от елементарно осъзнаване на живота извън собствения и на семейството му такъв като най-висше благо; индивид с липса на емпатия, готов без оглед на средствата да осъществява деятельности, облагодетелстващи него и близките му.

В тази насока трябва да се посочи, че по настоящото дело е приложена съдебно-психолого-психиатрична експертиза, чието заключение е за липса на психическо заболяване у Л. и за симулиране при предходна необходимост да се дадат отговори на въпроси за психичното му здраве, във връзка с друго водено

срещу му наказателно производство. Затова основателно при определяне на изводите за налагане на наказанието, съдилищата по фактите не са имали предвид данни за психични отклонения у касатора. ВКС също не ги намира за ценими по съществуващото на обсъждания въпрос.

По-нататък, приетата от съда фактическа обстановка, касаеща убийството, обуславя верния извод, срещу принципното възприемане на който спори защитата- за водеща роля на Л. в убийството на М. Н. Както вече бе казано, тази инстанция няма да обсъжда детайлно показанията на Ст., но именно неговите изявления за поведението на касатора стоят в основата на формулираното заключение за ръководната същност на действията му. И подсъдимият е признал тези факти. Следователно те са ползваеми при оценката на плоскостта на утежняващите отговорността фактори и открояват съществен негативен елемент от личността на дееца.

С оглед заявеното, не може да се достигне до лансираната в касационната жалба теза, че ПОС и САС са се повлияли от обществения интерес към делото и затова са наложили наказание доживотен затвор. Изложените от тях съображения несъмнено обосновават преценката за ефективно изпълнение на заложените в чл.36 НК цели на наказанието. Тя е конкретна за всяко наказателно дело и не се влияе от познанието за наложени наказания по други наказателни производства за извършени тежки криминални деяния, за които се наблюдава подчертан обществен интерес /в личната си защита Л. отправя такова възражение/. Приемането на аргументите на решаващите съдилища от своя страна обуславя отсъствие на предпоставката по чл.348,ал.5, т.1 вр.ал.1,т.3 НПК.

На последно място, въззивната инстанция е изписала мотиви защо прилага разпоредбата на чл.24 НК. Те са състоятелни и се споделят от ВКС. Действително, посочената съдебна практика е свързана със старата редакция на чл.58 А НК /очевидно него е имала предвид защитата в жалбата,макар и цифрово да е изписан чл.56 А НК/, отпреди измененията, публикувани в бр.26/10 г.на Д-в-к, когато задължително се прилагаше разпоредбата на чл.55 НК при наличие на съкратено съдебно следствие по реда на чл.371,т.2 и сл.НПК. Тази практика е относима и към настоящото разрешение на закона, което се разчита при простия разбор на разпоредбата на чл.58 А НК вр.чл. 23, 24 и 25 НК. Настоящата инстанция не може да се солидаризира с упрека на защитата, изтъкнат в касационната жалба, че с приложението на чл.24 НК се обезсмисля институтът на съкратеното съдебно следствие. Това е така, тъй като най-малко при отсъствие на тази процедура определянето на наказанието би имало различно крайно измерение, което би рефлектирало и върху прилагането на коментиранията норма.

ПО ОПЛАКВАНЕТО ЗА НЕОБХОДИМОСТ ОТ НАМАЛЯВАНЕ НА ПРИСЪДЕНИТЕ ОБЕЗЩЕТИЯ:

В тази насока в самата касационна жалба има отправено само искане. Не са развити никакви конкретни съображения, каквито не се релевират и в съдебно заседание пред върховната съдебна инстанция по наказателни дела. Ето защо последната не намира доводи, на които трябва да отговаря. Дори и преценката за необходимост от намаляване на присъдените на родителите на М. Н. обезщетения да е била извлечена от претенцията за отпадане на две от квалифициращите обстоятелства за убийството, това следваше да бъде заявено изрично в жалбата от една страна. От друга- при оставянето на сезиращия тази инстанция документ в посочената част без уважение, не се дължи допълнителна аргументация.

**Водим от изложените съображения и на основание чл.354,ал.1,т.1 НПК,
Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение**

Р Е Ш И :

**ОСТАВЯ В СИЛА решение № 63/28.02.14 г.,постановено от АС-София, НО,
4 състав по В.Н.Д.1163/13 г.**

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1/

2/